

KIRJOITAN

1/2018

KIRJAILIJAHAASTATTELU

Jussi Huhtala

AUERIN VUOSI

KUSTANNUSTOIMITTAJAN
PUHEENVUORO

ONNISTUNEEN
omakustanteen
julkaisu

Kuva: vborodinova pixabay

Runoja ja raapaleita kirjoituskilpailu

Voiko novellin raapaista sadalla sanalla? Asuuko runo sinussa?
Ilmoita se kilpailuun.

Tapiolan kirjasto järjestää vuonna 2018 Runoja ja raapaleita
kirjoituskilpailun. Osallistua saa iästä ja paikkakunnasta riippumatta.

Katso kilpailun tarkemmat ohjeet www.helmet.fi -sivulta.

Sisällys

- 6** KIRJAILIJAAASTATTELU JUSSI HUHTALA
- 12** AUERIN VUOSI
- 18** ONNISTUNEEN OMAKUSTANTEEN JULKAISU
- 26** OMAKUSTANNEKOKOELMA KARTTUU KIRJOITTAJAN
AVUKSI
- 28** KUSTANNUSTOIMITTAJAN PUHEENVUORO
-

Kirjailijahaastattelu Jussi Huhtala

KUVA: RIIKKA KANTINKOSKI

H EI JUSSI, JULKAISIT VIIME
VUONNA ESIKOISROMAANISI
UKKOSENJOHDATIN.

**ESITTELETKÖ KIRJAN LYHYESTI LUKIJOILLE
JA KERTOISITKO MISTÄ IDEA SAI ALKUNSA?**

Olen kuvannut Ukkosenjohdatinta näin:
jos se olisi elokuva, se olisi Woody Allenin
tyylinen romanttinen komedia, jonka
pääosassa on suomalainen nörtti. Olen
ammentanut siinä nuoruusmuistoja
sekä kokemuksiani työelämässä ja
ihmissuhteissa. Se ei ole kuitenkaan
omaelämäkerrallinen romaani. Olen
käyttänyt oman elämän aineksia ja keksittyä tarinaa,
pistänyt ne tehosekoittimeen ja katsonut mitä siitä
syntyy.

**KIRJASI PÄÄHENKILÖLLÄ, EEROLLA, ON
PALJON NIPPELITIETOA MUSIIKISTA
JA POPULAARIKULTTUURISTA.**

KUINKA PALJON SINUA ON EEROSSA?

KUINKA PALJON JOUDUIT TEKEMÄÄN

TAUSTATUTKIMUSTA KIRJAA VARTEN?

Aika suoraan se nippelitieto tuli omasta päästä.
Olen ollut kiinnostunut elokuvista ja musiikista
lapsesta saakka, ja kaikenlaisen triviaatiedon
tutkiminen on aina kiinnostanut. Bändit, biisit ja
elokuvat tulevat etupäässä omista kokemuksistani,
mutta Eero on selvästi nörtimpi kuin minä. En itse
ole harrastanut sarjakuvia aikuisena, ja pistin hänet

lukemaan vaativaa tieteiskirjallisuutta, jollaista
en itse lue. Tein siis jonkin verran tutkimustyötä,
mutta se tuli minulle täysin luonnostaan. Yritin
vain miettiä, mitä Eeron kaltainen tyyppi lukisi tai
keräilisi.

*”Minusta on kiehtova
suunnitella tarinan
aikajanoja ja lukujen
rakenteita.”*

**OLET TAUSTALTASI TOIMITTAJA JA
TYÖSKENTELET TÄLLÄ HETKELLÄ
ELOKUVALEHDEN EPISODIN
TOIMITUSPÄÄLLIKKÖNÄ. MITEN
TOIMITTAJANA KIRJOITTAMINEN
EROAA PROOSAN KIRJOITTAMISESTA?
MITEN ENERGIASI RIITTI VAPAA-AJALLA
KIRJOITTAMISEEN KUN KIRJOITAT MYÖS
TYÖKSESI?**

Onhan se erilaista. Toimitustyössä tekstit ovat
yleensä lyhyitä ja selkeästi rajattuja. Tietenkin
sujuva kielellinen ilmaisu ja hyvä tyyli ovat
tärkeitä molemmissa. Aikaa kyllä löytää työajan
ulkopuolelta, jos on tarpeeksi motivoitunut. On
kysyttävä itseltään, haluaako saada romaanin joskus
valmiiksi vai surffaileeko vain netissä tai katselee
televisiota.

**MILLAINEN KIRJOITTAJA OLET? TEETKÖ
TARKKOJA JUONIKAAVIOITA VAI SYNTYYKÖ
JUONI KIRJOITTAESSA?**

Tarvitsen ehdottomasti juonikaavioita ja luetteloita luvuista ja henkilöistä.

”Kyllä minä lannistuinkin. Monta kertaa. Mutta sitten vain halusin yrittää vielä kerran. Ja vielä kerran.”

En pysty hahmottamaan romaanin rakennetta kunnolla ilman apuvälineitä. Sitä paitsi minusta on kiehtovaa suunnitella tarinan aikajanoja ja lukujen rakenteita.

**MITEN VIRITTÄYDYT KIRJOITAMAAN?
TARVITSETKO HILJAISUUTTA, MUSIIKKIA
VAI KAHVILAN TASAISTA TAUSTAMELUA?**

Tarvitsen tutun ympäristön, eli mielellään oman työpöydän ja oman koneen.

Kahvilassa voin tehdä muistiinpanoja ja hahmottelua, mutta en lähde koskaan kahvilaan kirjoittamaan. En kaipaa musiikkiakaan, se helposti vie ajatukset muualle. Juoksulenkki on minulle tapa hakea inspiraatiota. Lenkillä tulee usein ajatuksia tulvimalla mieleen, ja kotiin päästyä

ne pitää kirjoittaa nopeasti vaikka paperilapulle, ja myöhemmin niitä voi ruveta työstämään tarkemmin.

**UKKOSENJOHDATTIMEN ENSIMMÄINEN
SYNOPSIS NÄKI PÄIVÄNVALON JO VUONNA
2004 JONKA JÄLKEEN KIRJOITIT MONIA
ERILAISIA TEKSTEJÄ JOISTA OSA SITTEN
SULAUTUI KÄSIKIRJOITUKSEEN. MITEN
TUNNISTIT NE TEKSTIT JOTKA PÄÄTYIVÄT
KÄSIKIRJOITUKSEEN? TIESITKÖ JO NIITÄ
KIRJOITTAESSASI, ETTÄ TÄMÄ LIITTYY
TARINAAN?**

Lopullisessa romaanissa on osuuksia, jotka eivät alun perin kuuluneet tarinaan lainkaan. Myöhemmässä vaiheessa kaivoin esiin vanhoja tekstejä ja tutkin olisiko siellä jotain käyttökelpoista. Esimerkiksi tilanne, jossa Kuolema saapuu Eeron luo unessa, oli tällainen teksti. Se oli ensin pelkkä tyyliharjoitelma, joka sopikin täydellisesti osaksi romaania lähes sellaisenaan.

**LÄHETIT UKKOSENJOHDATTIMEN
KUSTANTAJAKIERROKSELLE ENSIMMÄISTÄ
KERTAA JO VUONNA 2008 JA KÄSIKIRJOITUS
KERÄSI HYLSYJÄ HYLSYJEN PERÄÄN. MIKSI
NE EIVÄT LANNISTANEET? MIKÄ SAI SINUT
JATKAMAAN KIRJOITTAMISTA?**

Mitä muuta olisin voinut tehdä! Olin vain täysin vakuuttunut, että tekstissä on aineksia, jotka pitää

saada julkaistua valmiina romaanina. Kyllä minä lannistuinkin. Monta kertaa. Mutta sitten vain halusin yrittää vielä kerran. Ja vielä kerran.

**UKKOSENJOHDATTIMEN HYVÄKSYTTIIN
ATENALLE SYKSYLLÄ 2016 JA
KÄSIKIRJOITUS KÄVI LÄPI VIELÄ
MONTA EDITOINTIKIERROSTA
KUSTANNUSTOIMITTAJAN KANSSA.
MILLAISISTA MUUTOKSISTA OLI KYSE?
KUINKA PALJON TEKSTI MUUTTUI NÄIDEN
KIERROSTEN AIKANA?**

Muutokset voi jakaa kahteen ryhmään: oli merkittäviä asioita ja muutoseikkoja. Muutoseikat oli helppo korjata, ne olivat kirjoitusvirheitä tai epäselviä ilmaisuja, joista oli helppo olla kustannustoimittajan kanssa samaa mieltä. Mutta pari kokonaista lukua ja loppu piti tehdä täysin uusiksi, ja se oli iso työ. Niissäkin olin kyllä samoilla linjoilla kustannustoimittajan kanssa. Romaanin rakenne ei muuttunut, mutta siellä oli osuuksia, jotka eivät täysin toimineet, ja ne piti saada toimimaan. Tekstistä tuli paljon parempi sen jälkeen, kun editointikierrokset oli käyty läpi.

”Jos kirjoittaa sivun päivässä joka päivä, niin vuoden päästä kasassa on 365 sivua tekstiä.”

**OLET TOIMITTAJANA JA
TOIMITUSPÄÄLLIKKÖNÄ JOUTUNUT
JA TOTTUNUT EDITOIMAAN
KIRJOITTAMIASI ARTIKKELEITA.
EROSIKO KUSTANNUSTOIMITTAJAN
KANSSA TYÖSKENTELEY ARTIKKELIEN
EDITOIMISESTA? JOS KYLLÄ NIIN MITEN?**

Onhan se tavallaan sama asia. Romaanissa vain on kyse niin paljon isommasta kokonaisuudesta, ja mukana on enemmän taiteellisia ratkaisuja. Ei lehtijuttuja välttämättä ruodita samalla intensiteetillä, se on suoraviivaisempaa työtä. Molemmissa on kuitenkin sama tarkoitus: saattaa teksti julkaisukuntoon. Otetaan löysät pois ja terävöitetään tekstiä, jotta sanottava menisi perille paremmin.

**TYÖSTIT KÄSIKIRJOITUSTA AIKA PITKÄÄN.
MITEN RAKKAASTA LAPSESTA PYSTYI
PÄÄSTÄMÄÄN IRTI?**

Helposti, koska kustannuspäätös ja kirjan julkaisu oli unelmani, joka toteutui. Ei minulla ole tarvetta palata Ukkosenjohdattimen maailmaan, olen onnellinen että se on julkaistu.

Irti päästämiseen voi liittyä muunlaisia tunteita, kuten se, että nyt on mentävä eteenpäin. On mietittävä miten jatkossa toteutan kirjailijanuraani. Nyt on aika luoda jotain uutta, ja se tuo toisenlaisia haasteita.

ONKO KIRJOITTAMINEN HELPOMPAA NYT KUN OLET JO JULKAISSUT YHDEN KIRJAN?

Julkaiseminen antoi itsevarmuutta. Silti välillä voi edelleen tulla epätoivon hetkiä ja tuskastumisia ihan kuin ennenkin, mutta se auttaa, että on kerran ylittänyt julkaisukynnyksen.

MITÄ TYÖSTÄT PARHAILLAAN? ONKO TYÖN ALLA TOINEN ROMAANI?

Kirjoitan uutta romaania, joka on tyyliältään täysin erilainen kuin Ukkosenjohdatin. Se on mosaiikkimainen tarina, jossa on useita päähenkilöitä ja ristikkäisiä ihmiskohtaloita. Toivon ettei sen julkaisuun mene kymmentä vuotta.

JOS SINUN PITÄISI ANTAA KOLME VINKKIÄ OMASTA KIRJASTA HAAVEILEVALLE, MITKÄ NE OLISIVAT?

Ensiksikin kannattaa varautua siihen, että

aloittamisesta kestää todennäköisesti vuosia siihen, ennen kuin kirja on julkaistu. Toiseksi on tärkeää etsiä jonkinlainen yhteisö tai kirjoittajapiiri, jonka kautta saa rakentavaa palautetta. Kolmas, ja ehkä tärkein neuvo on se, että pitää yrittää kirjoittaa joka päivä vähän: kannattaa tehdä realistinen tavoite. Yritä tähdätä niin korkealle kuin ikinä pääset, mutta älä tapa intohimoasi tekemällä liian raskaita työsuunnitelmia. Jos kirjoittaa sivun päivässä joka päivä, niin vuoden päästä kasassa on 365 sivua tekstiä.

MITEN LUKIJAT TAVOITTAVAT SINUT PARHAITEN?

Minulla on blogi, jota päivitän harvakseltaan, mutta kirjoittamisesta kiinnostuneille siellä on teksti, jossa kerron, miten romaanini syntyi ja miten sain kustannussopimuksen. Sitä kautta voi lähettää palautetta tai kommentoida.

Jussi Huhtalan blogikirjoitus:

[Näin kirjoitat romaanin](#)

Kuva: Riikka Kantinkoski

Jussi Huhtala Tapiolan kirjastossa

18.4 Miten kirjailijaksi tullaan ja miten saadaan kustannussopimus

15.5 Käsikirjoituksen editoiminen kirjailijan näkökulmasta

Molemmat tilaisuudet klo 18.00.

TERVETULOA!

Auerin vuosi

KIRJOITTANUT: ILKKA AUER

Hieman runsas vuosi sitten minulle myönnettiin yllätyksekseni Espoon Kaupungin Ammattitaiteilijan apuraha. Koin oloni etuoikeutetuksi ja tunsin kieltämättä valtavaa ammattiylpeyttä. Kirjailijalle vuoden apuraha on kuin lottovoitto. Se on tunnustus jo tehdystä työstä ja luottamuksenosoitus edessä olevalle. Se takaa mielenrauhan ja mielenrauha on yksi luovuuden tärkeimmistä edellytyksistä.

Olin hakenut apurahaa projektille, joka oli odottanut vuoroaan jo vuosia. Mieltäni oli kiehtonut fantasiatarinan sijoittaminen lähiympäristöön sen sijaan, että se tapahtuisi perinteikkäällä tavalla sadunomaisissa metsissä tai kuvitellussa ympäristössä. Halusin löytää fantasian lähiöstä.

Asfalttisydämen työstäminen alkoi samalla, kun suunnittelin vuoden muita tapahtumia yhteistyössä kirjastojen kanssa. Pääsin kirjastokäynneillä kertomaan työstäni ja kirjoistani ja minut värvättiin tuomariksi novellikilpailuunkin. Samalla varoitettiin kahmimasta liikaa töitä, sillä tärkeintä oli toteuttaa projekti, jota varten olin apurahan saanut.

Projekti, joka osoittautuikin valtaiseksi haasteeksi.

Kirjoitusprosessini on impulsiivinen. Olen kuullut legendoja tarkkoja suunnitelmia tekevästä kollegoista, joilla on tiedossa romaanin sisältö kokonaisuudessaan jo ennen ensimmäisenkään sanan kirjoittamista. Minä tiedän kirjoittamaan ryhtyessäni tarinasta sinänsä hyvin utuisesti mitään ja pointti onkin siinä.

Suunnittelin roolipelejä ja roolipeliskenaariota ja pelautin niitä toistakymmentä vuotta. Sisäistin

työtavan, jossa seikkailulle annetaan lähtökohta ja sen jälkeen vallan ottavat eri hahmoja pelaavat pelaajat.

"Lukemisen merkitystä lapselle ei voi liioitella."

Nyt koko prosessi tapahtuu omassa päässäni. Rakennan alkuasetelman ja ympäristön ja pudotan henkilöt sinne - aivan kuin näyttelijät Marylandin Seneca Creek State Parkin metsään Blair Witch Projectia kuvattaessa. Sen jälkeen selostan tapahtumia, jotka kulkevat jatkuvasti muuttuvaa loppuratkaisua kohti. Jotkut kirjoittavat "laatikon ulkopuolelta". Minä en kirjoittaessani edes tiedä missä laatikko on. En halua etukäteen raameja, jonka puitteissa täytyisi pysyä, sillä en pysyisi niissä kuitenkaan.

Kirjoitustyön ohessa seurasin keskustelua nuorten lukuinnon vähenemisestä, nuortenkirjallisuuden surkeasta näkyvyydestä sekä siitä, kuinka suuri kynnyks on saada kirja julkaistua.

Lukemisen merkitystä lapselle ei voi liioitella. Sen lisäksi, että lukeminen kehittää äidinkielen taitoa ja kykyä ilmaista itseään kirjallisesti ja suullisesti, se opettaa ja viihdyttää.

Kirja vie maailmoihin ja tapahtumiin, joiden todelliseen kokemiseen ihmiselämä ei riittäisi ja jotka koetaan kirjan kautta henkilökohtaisemmin kuin peleissä tai elokuvissa.

"Jotkut kirjoittavat laatikon ulkopuolelta. Minä en kirjoittaessani edes tiedä missä laatikko on".

Lukeminen kehittää omaa mielikuvitusta ja luovaa ajattelua, joita hyödyntämällä löydetään ongelmiin uusia ratkaisutapoja.

Osa nuorista lukee paljonkin, mutta nähdäkseni vähän tai ei ollenkaan lukevien määrä kasvaa koko ajan. Yhtenä syynä lienee ainakin nyt kasvavan z-sukupolven kohdalla sosiaalisen median käyttämistottumukset, jotka ovat vieneet tilaa lukemiselta ja laskeneet aikuisillakin keskittymiskyvyn kultakalan tasolle.

Miten sitten saada nuoret lukemaan? Yksi vastaus, jonka aikanaan sitä kysyessäni sain, oli: julkaiskaa kirjoja, joita he haluavat lukea. Lukuinto syntyy halun, ei pakon kautta.

Erityisesti vähän lukevat nuoret olisivat

ilmeisesti kiinnostuneita lukemaan aikakauteensa sijoittuvien nuorten elämästä ja ajankohtaisista ongelmista kertovaa kirjallisuutta. Sellaiseen olisi helppo samastua, mutta sitä on vähän. Eräästä viime vuonna julkaistujen suomalaisten lasten- ja nuortenkirjojen listasta löysin vajaan sadan kirjan joukosta kolme aihepiiriltään realistiseen elämään sijoittuvaa romaania. Tarkemmalla tutkimuksella suhde tuskin kovasti tuosta muuttuisi.

Olisiko yksi keino saada nuori lukemaan se, että heidän elämässään kiinni olevia kirjoja julkaistaisiin enemmän?

Nykyinen z-sukupolvi eroaa edellisistä hyvin jyrkästi. Se on imenyt sosiaalisen median ja digitaalimaailman maailmanlaajuisine tietoverkkoineen jo äidinmaidossaan. Heille sähköposti on mennyttä maailmaa ja kirje tai postikortti suurin piirtein samassa asemassa, kuin minun sukupolvelleni savitaulut. Heille normaali viestintänopeus tarkoittaa sitä, että viesti tai kuva on katsottavissa samalla sekunnilla missä tahansa maailmankolkassa. Heille 90-luvulla eläneen nuoren maailmasta kertova romaani on suurin piirtein sama, kuin omalle sukupolvelleni Kolme Muskettisoturia. Kännykkä- ja konsolipelejä pienestä asti pelanneelle, lyhenteitä ja emojiä sisältäviä parisanaisia viestejä lukemaan tottuneelle, monisatasivuisen klassikkoromaanin luetuttaminen

koulussa on sama, kuin Kissanpolkan oppineelle pianonsoittajalle lyötäisiin nenän eteen Chopinin pianokonsertto.

Voitaisiinko nuortenkirjallisuuden kohdalla laskea hivenen julkaisukynnystä ja antaa mahdollisuus nuorista kirjoittaville nuorille kirjoittajille? Teini-ikäinen lukija tuskin kuitenkaan kaipaa kirjasta kerronnallista nerokkuutta vaan sen sijaan etsii kirjasta itseään, omaa maailmaansa, omia pelkojaan ja haaveitaan - omaa tietään.

Kukaan Milleniaaleja vanhempi ei voi tietää, millaista on elää lapsena nykymaailmassa.

Millaisia tunteita lapsi kokee yhteiskunnassa, joka muuttuu moninkertaisella vauhdilla aikaisempiin vuosikymmeneihin verrattuna? Konkreettista sodan uhkaa ei ole Suomessa koettu sukupolviin ja nyt se työntyy painetun ja digitaalisen median eri alustojen kautta kuvina, videoina ja uutisina kaikenikäisten ulottuville. Terrorismin uhkaa ei ole tällä tasolla Suomessa kokenut yksikään sukupolvi aikaisemmin. Aggressiivisen rasismien nousu ja pakolaisten ja sodan alle jääneiden hätä verisine kuvineen tulee esille joka päivä. Kilpaileminen seuraajista sosiaalisessa mediassa ja jatkuva online-elämä ulkoisine vaatimuksineen, ulkonäkö- ja esilläolopaineineen, nettikiusaamisineen ja ahdisteluvaaroinen on asia, jota lapsen

näkökulmasta katsottuna kukaan tätä sukupolvea edeltävistä ei voi rehellisesti tietää. Kun tähän vielä lisätään vanhakantaisten sukupuoliroolien heikkeneminen, on pakko myöntää, että vaikka omaisi millaiset psykologiset kyvyt tai kirjailijan ammattitaidon, on mahdotonta tietää, miten lapset kokevat pelot ja uhat, miten he näkevät itsensä ja oman asemansa ja millaiset heidän toiveensa ja haaveensa voivat olla. Ennen oli helpompaa, koska asiat muuttuivat paljon hitaammin.

Jotta tähän voidaan nähdäkseni vastata kirjallisin tuotoksin tarvitaan tietämystä - ei luuloa.

"Kukaan Milleniaaleja vanhempi ei voi tietää millaista on elää lapsena nykymaailmassa".

Tunteista kirjoittaminen on eri asia kun kuvitelluista tunteista kirjoittaminen ja nuoret tunnistavat feikkaamisen. Siksi tarvitsisimme mielestäni pikaisesti hyvin nuoria kirjoittajia täydentämään perinteisesti laadukkaan suomalaisen lasten- ja nuortenkirjallisuuden tarjontaa.

Omat mahdollisuutensa tähän tuo julkaisualustojen muuttuminen ja se, miten niitä pystytään hyödyntämään. Nuorten lyhytjänteisyys ja kiinnittyminen älypuhelimiin pitäisi pyrkiä näkemään vahvuutena ja yhdistämällä esimerkiksi pelillisiä ja audiovisuaalisia piirteitä julkaisuihin, voitaisiin ehkä tavoittaa uusia lukijoita.

Toisaalta tilanne saattaa myös avata oven kirjoittajille, jotka eivät koskaan saavuta kustantajien vaatimaa julkaisukynnystä. Suomessa kirjoitetaan vuosittain satoja tuhansia sivuja, joita ei koskaan julkaista ja kustantajille lähetetyistä käsikirjoituksista vain pari prosenttia päätyy kirjaksi. Julkaistuista lasten ja nuortenkirjoista vain harva ehtii saada elinkaarensa aikana mitään näkyvyyttä mediassa tai löytää edes tietään kirjakauppojen hyllyille.

Luulen, että korkea julkaisukynnys tulee johtamaan omakustanteiden lisääntymiseen. Digitaalisessa muodossa jaettava kirja ottaa paikkansa ja kun indiekirjailijat saavat yhä lisääntyvissä määrin yksityisiä kustannustoimittajapalveluita, vain taivas on rajana. Tätä kautta myös kirjoista ja kirjallisuudesta kertominen tulee yhä enenevässä määrin siirtymään ammattikriitikoilta kirjabloggeille. Lukuisat kirjabloggarit ja -vloggarit tekevät jo nyt korvaamatonta työtä jakaessaan arvokkaita lukukokemuksiaan kirjoista kiinnostuneille.

Tällaisten ajatusten keskellä Asfalttisydän syntyi. Siitä tuli lähiöstä kertova fantastinen tarina, urbaani satu, omanlaisensa tarina nähtynä omien lähiössä elämisestä saamiene tunteiden ja kokemusten silmin. Sellainen, millaiseksi sen olin halunnutkin ja tavalla tai toisella, muodossa tai toisessa, Asfalttisydän tulee nuorten luettavaksi.

Betalukija-palvelu

Onko tietokoneen uumenissa melkein valmis käsikirjoitus?
Tarvitsetko tekstile tuoreen näkökulman?

Lue lisää: www.kirjasto.ws/kirjoitan

Onnistuneen omakustanteen julkaisu

KIRJOITTANUT: VERA WUNDERLICH

Yhä useampi kirjailija valitsee nykyään omakustantamisen kirjalleen. Miksi omakustanteen julkaisu kannattaa ja mitä julkaisun yhteydessä kannattaa ottaa huomioon? Omakustannepalveluiden tarjoaja BoD – Books on Demand kertoo, mitä omakustantaminen pitää sisällään ja antaa vinkkejä julkaisun eri vaiheisiin.

Omakustantamisen ansiosta jokaisella on mahdollisuus julkaista oma kirjansa kirjakauppamyyntiin ja saattaa se lukijoiden tietoisuuteen. Vaihtoehtoisen julkaisun suosio on kasvanut viime vuosien aikana suuresti, pääasiassa siksi, että kirjailijalla on täysi päätösvalta julkaisun sisällöstä, ulkonäöstä, aikataulusta ja markkinoinnista. Myös tekijänoikeuksien säilyminen kirjailijalla houkuttelevat kirjan julkaisuun omatoimisesti. Julkaisupalvelut mahdollistavat oman kirjan julkaisun nopeasti ja helposti, tarvepainatus taas mahdollistaa julkaisun edullisen hinnan: kun kirjoja painetaan vasta tilauksesta, ei niitä tarvitse painattaa tiettyä määrää varastoon ja kirjailijan aloituskustannukset ovat minimissä.

Itse julkaisu on kuitenkin vain yksi askel laajemmassa projektissa: omakustannekirjailija huolehtii kirjoittamisen ja julkaisun lisäksi myös kirjan toteutuksesta ja teoksen saattamisesta lukijoiden tietoisuuteen. Omakustannekirjailijaa voisi kuvailla sanalla projektijohtaja: kaikkea ei tarvitse tehdä itse, mutta täytyy pitää huoli siitä, että projektin eri osa-alueet hoidetaan.

**OMAKUSTANTEET
RIKASTUTTAVAT
KIRJAMARKKINOITA**

Julkaisumuotojen muutos on johtanut siihen, että lukijat päättävät kirjan menestyksestä, eivät kustantamot. Tämä paitsi rikastuttaa kirjamarkkinoita, luo myös mahdollisuuden sellaisten teosten julkaisuun, jotka muutoin olisivat jääneet huomiotta. Esimerkkejä menestyneistä omakustannekirjailijoista on nykypäivänä monia, yksi niistä on ruotsalainen Emelie Schepp. Hän julkaisi dekkarisarjansa ensimmäisen osan itse, möi ja lähetti kymmeniä tuhansia kappaleita suoraan autotallistaan ja saavutti suuren suosion kotimaassaan. Tämän seurauksena suuri ruotsalainen kustantamo kiinnostui julkaisusta ja nyt teos on käännetty yli 30 eri kielelle.

Itse hän on todennut omakustantamisesta ja sen tuomista mahdollisuuksista: ”Jos olisin luovuttanut, kun en saanut vastausta kustantamoilta, en olisi tässä”.

Omakustanteita julkaistaan kaikissa kirjallisuuden lajeissa ja erityisesti marginaaliset aiheet ovat suosittuja. BoD-kirjailija Juhana Salonen julkaisi syksyllä 2017 kirjansa ”Viiton – olen olemassa”, joka kertoo identiteettinsä kanssa kamppailevan kuoron nuoren kasvusta kulttuuristaan ylpeäksi, viittomakieliseksi aikuiseksi. Teos on saavuttanut suuren suosion niin lukijoiden kuin median keskuudessa ja helmikuussa se sai Kuurojen Liiton tunnustuspalkinnon ”Vuoden viittomakieliteko 2017”.

KIRJAN JULKAISUN NELJÄ VAIHETTA

Kirjan julkaisu omakustanteena tuo mukanaan myös haasteita, kun projektin vaiheista huolehtii kirjailija itse. Varsinkin esikoiskirjailijana voi olla hankala hahmottaa, mitä julkaisun yhteydessä oikein pitäisi ottaa huomioon. Valmis käsikirjoitus on usean kirjailijan kohdalla monen vuoden työn takana ja tietysti myös tärkein ehto kirjan julkaisulle – mutta tekemistä riittää tekstin valmiiksi saattamisen jälkeenkin. Olemme jäsentäneet omakustanteen julkaisuprosessin

neljään vaiheeseen, jotka auttavat kirjailijaa suunnittelemaan oman kirjansa toteutuksen ja julkaisun.

1 KIRJOITTAMINEN

Kirjan julkaisun perustana on tietysti käsikirjoitus, joka valmis näkemään päivänvalon ja kohtaamaan lukijat. Usein käsikirjoitusta työstetään useamman kuukauden tai jopa monen vuoden ajan ja kirjailijana voi olla vaikea päästää irti ja antaa mennä. Vaikka omakustanteen julkaisussa onkin se suuri etu, että päätösvalta koko sisällöstä säilyy täysin kirjailijalla, on kuitenkin todella suositeltavaa hakea tekstilleen palautetta – niin sisällön kuin kielenhuollon kannalta.

Suuri työ kannattaa saattaa kunnialla päätökseen, eikä tekstin viimeistelyssä pidä hätiköidä. On tärkeää, että valmis käsikirjoitus on virheetön, johdonmukainen ja lukijaystävällinen. Korjauksien teko voi olla kirjailijalle väsyttävää ja omille virheilleen sokeutuu – ja tästä syystä on suositeltavaa saada ulkopuolista apua käsikirjoituksen viimeistelyyn. Sisällöllistä palautetta voi pyytää esimerkiksi ystävilta, tutuilta tai [esilukupalveluista](#). On tärkeää saada lukijan mielipide mm. tarinan selkeydestä ja siitä, vastasiko teksti odotuksia. Muista, että lukija on se, kenet sinun täytyy tekstilläsi vakuuttaa – älä siis aliarvioi saamaasi palautetta!

Ammattilaisen puoleen kannattaa kääntyä kielenhuollossa. Kustannustoimittaja tarkistaa tekstisi kieliopin ja oikeinkirjoituksen sekä antaa palautetta myös tekstin rakenteesta, uskottavuudesta ja kirjoitustyylistäsi.

2 KIRJAN TOTEUTUS

Kun käsikirjoitus on käynyt läpi perusteellisen tarkistuksen, on aika siirtyä seuraavaan vaiheeseen. Kirjan taitossa seurataan usein tiettyä kaavaa, eikä tekstin saattaminen paperille ihan missä tahansa muodossa riitä. Teksti ja mahdolliset kuvat täytyy asetella jokaiselle kirjan sivulle yksitellen niin, että kirja antaa ammattimaisen

vaikutelman ja takaa lukijalle mahdollisimman miellyttävän lukukokemuksen. Taitossa pitää esimerkiksi ottaa huomioon rivinvaihdot, tavutukset, mahdollinen sisällysluettelo ja kappalejaot. Myös kirjasimen valinta ja otsikoiden yhdenmukaisuus ovat tärkeitä seikkoja. Eri kirjallisuuden lajeilla on omat tyylinsä, jotka on hyvä pitää mielessä taittoa suunniteltaessa. Yksi vinkki on ottaa mallia muista kirjoista: minkälaista kirjaa on miellyttävä lukea? Minkälaista kaavaa taitto seuraa ja mitä kirjasimia on käytetty?

Taiton lisäksi kirjalle täytyy tietenkin suunnitella kansi. Kirjan kansi on sen käyntikortti, jonka täytyy vakuuttaa lukija sekunneissa. Jos teos ei ole entuudestaan tuttu, on kansi tärkein tekijä valinnassa nostaa kirja hyllystä ja tutustua siihen tarkemmin lukemalla takakannen tekstin. Kannen

ulkoasu on tietenkin loppujen lopuksi makuasia ja on vaikea määrittellä yleisesti ”hyvä kansi”.

Tärkeintä on, että se sopii kirjaan, joten sen suunnittelun pohjalla tulisi aina kirjan sisältö. Kirjan kansi on ensimmäinen asia, minkä lukija näkee kirjasta ja se herättää tiettyjä mielikuvia ja odotuksia. Näin ollen kannesta tulisi käydä ilmi genre, sisällön pääpiirteet ja tyyli.

Kansi koostuu etukannesta, kirjan selästä ja takakannesta, joilla jokaisella on oma roolinsa: etukanteen kiteytyy usein yllä mainitut mielikuvia herättävät seikat, kirjan selkä näkyy kirjahyllyyn aseteltaessa ja takakansi sisältää esittelytekstin,

joka on myös keskeisessä roolissa. Kun lukija on vakuuttunut kirjan ulkoasusta tarpeeksi nostaakseen kirjan käteensä, on takakannessa olevan esittelytekstin rooli vaikuttaa positiivisesti ostopäätökseen. Kansi koostuu siis useista eri osista, joiden yhteispeli on sen tärkein ominaisuus – kun kokonaisuus on sekä ammattimainen että toimiva, on kirjasi myyty.

Voit lukea lisää [kannen suunnittelusta](#) ja [esittelytekstin valmistuksesta](#) BoD:n blogissa.

3 JULKAISU

Julkaisuvaiheessa kirja saatetaan vihdoin kirjakauppaan ja on lukijoiden tilattavissa. Myös julkaisussa on suositeltavaa toteuttaa huolella muutamat tärkeät vaiheet, jotta kirjaa voidaan myydä kirjakaupassa, sen luettelointi voidaan tehdä mahdollisimman tarkasti ja teoksen löydettävyyttä niin kirjakauppiaille kuin lukijalle on optimaalinen. Julkaisun askeleet riippuvat täysin siitä, mitä kautta kirjansa julkaisee.

BoD:lla julkaisu sujuu kätevästi oman henkilökohtaisen [myBoD-käyttäjätilin](#) kautta, jossa kirja saa ensimmäisenä oman ISBN-tunnuksen. Kirjaprojektissa on kuusi askelta, jotka kirjailija käy itsenäisesti läpi ohjeiden avulla ja joihin tulee lisätä kirjan julkaisulle tärkeitä tietoja. Kirjan tietoihin lisätään esimerkiksi kirjan ja kirjailijan nimi sekä toteutustapa (kuten sivumäärä, koko

ja kansilaatu). Luettelointitietoihin kirjailija laatii kirjan esittelytekstin, joka näkyy kirjan yhteydessä kirjakaupoissa, kirjailijaesittelyn ja teoksen sisältöön sopivat hakusanat sekä valitsee tuoteluokan.

Tuoteluokan perusteella kirjakauppiat ja kirjastot osaavat luetteloida kirjan oikein tuotetietoihinsa, joten tämä askel on tärkeä. BoD käyttää yleisten kirjastojen luokitusjärjestelmää (YKL).

Lisäksi kirjaprojektiin ladataan kirjan sisus- ja kansitiedostot ja lopulta hyväksytään sopimukset. Sopimuksissa määritellään mm. yleiset ehdot, kuten tekijänoikeuksien pysyminen kirjailijalla sekä kirjan toteutustapa, myyntihinta ja kirjailijan myyntipalkkio. Näin taataan, että molemmilla osapuolilla on selkeys julkaisun perusteista.

Kun kirjaprojektin kuusi askelta on käyty läpi ja toimeksianto lähetetty BoD:lle, tarkistetaan painotiedostot teknisesti vielä BoD:n päässä ja kirja vapautetaan painoon. Tiedot lähetetään heti eteenpäin Kirjavälitykselle, Bookylle ja BTJ:lle, joilta kirjakauppiat hakevat tiedot omiin luetteloihinsa. Kirja on tämän jälkeen saatavilla lähes kaikissa suomalaisissa kirjakaupoissa, verkkokirjakaupoissa ja kirjastoissa. Haluttaessa kirjaa myydään myös e-kirjakaupoissa ja kansainvälisesti. BoD tarjoaa omakustanteille maailmanlaajuisesti laajimman ja [monipuolisimman myyntiverkoston](#) ja varmistaa sekä painettujen että e-kirjojen saatavuuden lukijoille.

4 MARKKINOINTI

Kirjasi on julkaistu ja se löytyy kirjakauppojen valikoimista – mitä nyt tapahtuu?

Kirjan menestystä ei valitettavasti takaa ainoastaan saatavuus, sillä kirjakauppojen valikoimista löytyy tuhansia kirjoja. Sinun seuraava tehtäväsi on kertoa kirjastasi, jotta lukijat löytävät sen ja valitsevat juuri sinun kirjasi kaikkien kilpailevien teosten joukosta. Kaksi peruspilaria, joiden ympärille voit tehokkaasti rakentaa markkinointitoimenpiteesi, ovat kohderyhmän ja kirjan ainutlaatuisuuden määrittely. Kun tiedät, ketä haluat puhutella mainoksillasi ja miksi heidän tulisi ostaa juuri sinun kirjasi, voit kohdistaa markkinointiin käyttämäsi ajan ja energian tarkoituksillesi sopiviin kanaviin. Se on pitkällä tähtäimellä kannattavampaa kuin kirjan mainonta kaikissa mahdollisissa kanavissa – jolloin tavoitat toki suuren määrän kuulijoita, mutta et välttämättä kirjasi aiheesta kiinnostuneita mahdollisia lukijoita.

Markkinointiin on lukematon määrä mahdollisuuksia ja valinta tulisi tehdä sekä oman kirjan sisällön että käytettävissä olevan ajan mukaan. Jos sinulla ei ole aikaa päivittää säännöllisesti blogia ja viittä eri sosiaalisen median profiilia, valitse esimerkiksi kaksi tärkeintä kanavaa kohderyhmäsi perusteella. [Sosiaalisessa mediassa](#) on monia eri kanavia markkinointiin, tutustu niiden käyttöön ja valitse sinulle parhaiten sopivat.

Tärkeä pohja markkinoinnille ovat omat [kirjailijan kotisivut](#), jolloin voit kerätä kaiken oleellisen tiedon sinusta ja kirjastasi sekä linkit muihin profileihin yhden katon alle. Kun lukija etsii sinusta tietoa hakukoneesta, antavat omat kotisivusi enemmän hyödyllistä tietoa kuin esimerkiksi verkkokirjakaupan tuotetiedot. Kotisivujen suuri etu on myös se, että sinä itse päätät niiden sisällöstä. Et voi kontrolloida sitä, mitä sinusta kirjoitetaan esimerkiksi sosiaalisessa mediassa, mutta kotisivujen tiedot määrittät itse.

Verkossa tapahtuvan mainonnan (kotisivut, blogi, sosiaalinen media) lisäksi sinun kannattaa hyödyntää myös perinteistä markkinointia, esimerkiksi lehdistön ja tapahtumien kautta. Hyvä arvostelu antaa kirjallesi arvokasta näkyvyyttä ja lukijat ostavat varmemmin muiden lukijoiden suosittelemia teoksia. Ota rohkeasti yhteyttä [lehdistön edustajiin ja kirjabloggaajiin](#) ja kerro heille kirjastasi. BoD:n kautta median edustajat voivat tilata kirjastasi maksuttomia arvostelukappaleita. Pidä kuitenkin myös median yhteydenotoissa mielessä kohderyhmäsi ja perustelee, miksi kyseisen median käyttäjät voisivat kiinnostua kirjastasi (esim. paikalliset teemat tai sopiva aihepiiri).

Tapahtumien etu on tietenkin se, että voit tavata henkilökohtaisesti lukijoita, median edustajia ja mahdollisia yhteistyökumppaneita. Verkostoituminen on tärkeää sekä sinun että kirjasi

tunnettuuden kannalta ja tilaisuudet kannattaa hyödyntää. Esimerkiksi kirjamesut ja muut kirjalliset tilaisuudet ovat omiaan mielenkiintoisten kontaktien luomiseen. Voit tietenkin järjestää tilaisuuksia myös itse: järjestä kirjallisesi julkkarit tai ota yhteyttä paikalliseen kirjakauppaan lukutilaisuuden järjestämiseksi.

SUUNNITELMA LUO SELKEYTTÄ JULKAISUUN

Kun aloitat oman kirjasi julkaisuprojektin, on suositeltavaa tehdä eri vaiheille alustava suunnitelma ja miettiä punainen lanka. Suunnitelman tarkkuuden voit tietenkin päättää itse: toisille on tärkeää yksityiskohtainen suunnittelu päivämäärineen, toisille taas riittää suurpiirteinen aikajana. Mieti, missä vaiheessa aloitat tiettyjen toimenpiteiden suunnittelun ja milloin haluaisit niiden valmistuvan. Määrittele tavoitteesi etukäteen ja tee projektin eri vaiheille tehtävälister näiden perusteella. Ota yhteyttä mahdollisiin yhteistyökumppaneihin (esim. kirjan toteutukseen) ja pyydä arviota aikataulusta. Voit myös lisätä suunnitelmaasi tapahtumia tai juhlapyyhiä, jotta voit järjestää osallistumisen tai markkinointitoimenpiteitä hyvissä ajoin. Edellä mainitut neljä julkaisun vaihetta auttavat

sinua jaottelemaan suunnitelmiasi osioihin ja selkeyttämään monivaiheista projektia.

Vielä yksi tärkeä vinkki loppuun: hakeudu muiden omakustantajien seuraan, keskustelkaa yhdessä kirjan julkaisusta – helpoista ja vaikeista,

hyvistä ja huonoista puolista. Kenelläkään ei ole antaa yhtä hyviä vinkkejä, ohjeita ja tsemppiä kuin toisilla samoja vaiheita läpi käyneillä kirjailijoilla. Ja parhaassa tapauksessa voit itse myös olla avuksi muille!

BOD - BOOKS ON DEMAND

Omakustannepalvelu BoD:n kautta jokainen voi julkaista [oman kirjansa](#) ja kirjailija saa halutessaan kaikki palvelut saman katon alta, kirjan toteutuksesta painatukseen ja markkinointipuun. BoD:n kautta julkaistut teokset saavat oman ISBN-tunnuksen ja kirjat luetteloidaan niin suomalaisten kuin kansainvälisten kirjakauppojen tietokantoihin. Näin kirjat ovat lukijoiden tilattavissa lukuisissa kirjakaupoissa, verkkokirjakaupoissa ja kirjastoissa. Kirjan voi julkaista sekä painettuna että e-kirjana. BoD tarjoaa kirjailijoille julkaisupalveluiden lisäksi [lukuisia kirjailijapalveluita](#), joita kirjailijat voivat halutessaan tilata tarpeidensa mukaisesti. Valikoimasta löytyy perinteisiä taitto- ja kustannustoimituspalveluita sekä esimerkiksi kuvitus- ja käännöspalveluita. Kirjan julkaisun jälkeen tilattavat markkinointipalvelut auttavat kirjailijaa teoksen mainostamisessa.

Lisätietoja löydät kotisivuiltamme www.bod.fi.

Ohjeita kaikkiin julkaisun vaiheisiin löydät BoD:n blogista: <https://www.bod.fi/fingerprint/fi/>

Vera Wunderlich
Markkinointivastaava
Books on Demand GmbH

Omakustannekokoelma karttuu kirjoittajien avuksi

KIRJOITTANUT: SINI

Omakustanteet ovat yhtä monenlaisia kuin kirjoittajansa. Yhteistä niille on kirjoittajan tarve saada sanottavansa painetuksi paperille. Joskus on ehkä takana kielteinen kustannuspäätös joltakin taholta, joskus taas omakustanne on alun alkaenkin ollut aiottu tapa saada ajatuksensa painettuun muotoon.

Sain tehtäväksi hankkia alkusatsin kirjaston omakustannekokoelmaan sekä kirjoittaa osasta kirjoja pienet arviot. Kuten niin helposti käy, aika oli kortilla ja työlle oli vaikea löytää pitempää rauhallista jaksoa. Kirjoja ei näin ollen tullut suinkaan luettua, vaan ainoastaan selailtua. Niiden monenkirjavuus tuli silti selkeästi esille. On niin monta syytä kirjoittaa kirja omalla kustannuksella. Joskus kirjan kirjoittaminen on selkeästi tekijälle terapeutin prosessi, tarkoituksena paitsi purkaa omia traumoja, myös tarjota vertaistuen tavoin apua samanlaisissa vaikeuksissa kamppaileville. Toisinaan tiettyyn alaan perehtynyt henkilö haluaa tietokirjan muodossa tehdä tunnetuksi aihepiiriä, josta tietoa on ollut saatavana vain vähän tai ei lainkaan. Kaunokirjallisen luomisen ja ilmaisun tarpeen siivittämänä saattaa moni pöytälaatikkoraapustelija runonsa tai romaaninsa lopultakin kansien väliin, onhan se nykyisin helppoa ja mutkatonta. Myös monet sukukirjat ovat omakustanteita. Ne eivät välttämättä kiinnosta lainkaan laajempaa yleisöä,

mutta kohderyhmälleen ne voivat tarjota omasta sukuhistoriasta korvaamattoman arvokasta tietoa.

Osasta valitsemiani kirjoja pidin, osasta en. Joukossa oli kirjoja, jotka olisin voinut kokonaankin lukea, jos olisi ollut aikaa – kirjoja, joista tuli mieleen, että tällainen teksti taatusti olisi löytänyt ulkopuolisenkin kustantajan. Sitten oli kirjoja, joista en osannut ajatella mitään – ja kirjoja, joita ei tehnyt mieli pitää kädessä kauaakaan.

Viimeksi mainituista koin mahdottomaksi kirjoittaa arvioita, sillä enhän voisi lytätä ajatuksiaan antaumuksella raapustanutta kirjoittajaa sillä, etten keksi hänen kirjastaan mitään myönteistä sanottavaa. Se, etten minä pidä kirjasta, ei tarkoita etteikö se jollekulle toiselle voisi olla puhutteleva ja tärkeä teos. Meitä on niin moneksi.

[Omakustannearvioita osa 1](#)

[Omakustannearvioita osa 2](#)

Kustannustoimittajan puheenvuoro

KIRJOITTANUT: RAISA ALAMERI & EEVA KLINBERG

Valovoimainen ja sinihiuksinen nainen astuu yleisön eteen ja heti alkaa heleä nauru raikua kirjaston salissa. Tästä viimeistään tietää, että Hanna ”Morre” Matikainen on saapunut Tapiolan kirjastoon pitämään luentoa keskeneräisen käsikirjoituksen editoimisesta. Kirjabloggajana aloittanut ja nyt apurahan turvin täysipäiväisenä kirjailijana toimiva Morre on tehnyt pitkän uran kustannustoimittajana. Pikkuhiljaa paikalle saapuu lisää yleisöä: nuoria, eläkeläisiä ja kaikkea siltä väliltä. Kunnan kapinallisena ja kaikkia kirjastosääntöjä rikkoen Morre ottaa varaslähdön ja aloittaa tilaisuuden minuuttia ennen ilmoitettua kellonaikaa.

Morre aloitti luennon esittelemällä itsensä ja oman historiaansa kirjoittajana. Luennon aikana Morre kertoi iloisesti ja kannustavasti kaikesta mitä tavoitteelliseen kirjoittamiseen liittyy kustantamojen hylkäyskirjeistä aina menestykseen saakka. Tässä muutamia poimintoja illan aiheesta.

ANTAA MENNÄ

Ensimmäistä versiota kirjoittaessa kaikki on sallittua. Jos tekstiin livahtaa siirappinen rakkauskohtaus tai kulahtanut klisee niin siitä vaan. Tärkeintä on saada tarina paperille.

ÄLÄ HOSU

Kirjoittaminen on hidasta puuhaa ja vaatii sekä kärsivällisyyttä, että pitkäjänteisyyttä. Kun tekstin ensimmäinen versio on valmis se pitää malttaa pistää lepäämään ennen editoimisurakan aloittamista. Neljästä kuuteen kuukauteen on hyvä lepuutusaika. Jos ei millään pysty pitämään näppejään tekstistä erossa aina voi tehdä kuten Stephen King ja haudata käsikirjoitus maahan.

Käsikirjoituksen ensimmäinen versio on voitu kirjoittaa tunnekuohun vallassa ja lepotauko auttaa antamaan tekstiin etäisyyttä. Tauon jälkeen teksti on hyvä lukea uudelleen läpi. Lukuprosessin aikana kirjoittaja voi avoimesti antautua tarinan vietäväksi: nauttia niistä kohdista jotka saavat hymyilemään, ihmetellä niitä kohtia joita ei edes muista kirjoittaneensa, merkitä ylös ne kohdat jotka tarvitsevat työstämistä.

KOELUKIJAT

Koelukijat ovat kirjoittajalle hyvä apu viimeistään siinä vaiheessa, kun ei enää itse tiedä mitä tekstille pitää tehdä. Koelukijoilta saatu palaute voi auttaa löytämään tarinasta logiikkavirheitä, tunnistamaan kirjoitusmaneereja tai huomaamaan toistoja. Teksti kannattaa antaa luettavaksi edes

yhdelle henkilölle joka ei ole äiti tai oma puoliso, eli jollekin joka uskaltaa olla rehellinen. Koelukijoiden määrässä kannattaa olla maltillinen. Yhdestä kolmeen on hyvä määrä, kun taas viisi alkaa jo olemaan maksimimäärän rajoissa. Liian isoa palautemäärää on vaikea hallita.

Mitä tehdä sitten kun palauteviesti vihdoin kolahtaa sähköpostiin? Ensin se kannattaa tietenkin lukea, sitten nukkua yön yli ja tämän jälkeen lukea palaute vielä uudelleen.

Kirjoittajan kannattaa varautua siihen, että koelukijoilta saatu palaute voi olla ristiriidassa keskenään. Morre neuvookin noukkimaan palautteesta "rusinat pullasta", koska kaikkia on mahdotonta miellyttää. Tarina on aina kirjoittajan oma ja hänen täytyy pystyä seisomaan sen takana. Jos kirjoittaja ei pysty siihen, ei pysty kukaan muukaan.

ODOTTAMISEN JALO TAITO

Tavoitteellista kirjoittamista harrastavan kirjoittajan on hyvä oppia kestämään odotusta. Taitoa vaaditaan, kun teksti on koelukijoilla, tai kun valmis käsikirjoitus on lähetetty

kustantamoihin. Odottaminen ei lopu edes siihen, kun kustannussopimus on allekirjoitettu sillä kustantamot lyövät julkaisuohjelmansa lukkoon jo varhaisessa vaiheessa. Kustannussopimuksen allekirjoittamisesta voi helposti kulua vuodesta puoleentoista ennen kuin se oma kirja löytyy kirjaston tai kirjakaupan hyllystä.

TYÖNKIERTO

On vaarallista juuttua yhteen tarinaan ja odotusajat kannattaakin käyttää hyväksi. Kun yksi teksti on lepäämässä, voi editoida jotain muuta. Kun teksti on koelukijoilla voi oikoluke aikaisempaa käsikirjoitusta. Kun odottaa kustantamoilta vastausta voi kirjoittaa seuraavaa tarinaa. Tällaista kiertoa ne oikeatkin kirjailijat harrastavat.

Mikrofonista loppui paristot melkein tarkalleen tunnin kohdalla, mutta se ei latistanut tunnelmaa. Morren ääni kantoi hyvin ja tilaisuus venyi lopulta viisitoistaminuuttia yli sovitun ajan. Tapiolan kirjaston puolesta vielä kerran suuret kiitoksia sekä Morrelle, että yleisölle joka osallistui vilkkaasti keskusteluun.

Kirjoita rauhassa

ALKAEN 1.2.2018, KLO 17.00 - 18.30. TAPIOLAN KIRJASTO

Käsin, koneella tai suoraan kännykkään. Tavalla ei ole väliä, kunhan tekstiä syntyy.

Varasta hetki arjen kiireestä ja poikkea kirjoittamaan.
Tarjoamme viihtyisän ympäristön sekä kirjoitusseuraa.

SEURAAVA KIRJOITTAMISTAPAAMINEN 3.5.

Kirjastossa järjestetään kerran kuussa kirjoittamiseen tai omakustantamiseen liittyviä asiantuntijaluentoja. Aiheet ja päivämäärät ilmoitetaan kevään aikana. Seuraa helmet.fi -sivun tapahtumatiedotusta.

TERVETULOA!

HELMET

www.helmet.fi